

ΔΗΜΟΦΩΝ

ΕΤΟΣ 24ο | ΤΕΥΧΟΣ **107** | ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023



*Κι αν χιονίζει στο πνεύμα
κι αν κρυώνουν οι μεγάλες ιδέες
ο κόσμος πρέπει να προχωρήσει.*

Νίκος Καρούζος

ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Απτικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρούλης

(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης

Κοροβέση Ελένη

Πασιγιάννου Παναγιώτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ

Λαϊνάς Παναγιώτης -

Μποχάρτζας Γεώργιος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Κωνσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Μήτσιου - Τσιάμη Κατερίνα

Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Απτικής

Τηλ.: 6977.781.753

www.dimofon.gr

e-mail: info@dimofon.gr

Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλλάσσεται με
όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων
που τα υπογράφουν.

Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση
άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η
πηγή τους.

Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 17/12/2023.



ΕΤΟΣ 24ο **107**
ΤΕΥΧΟΣ

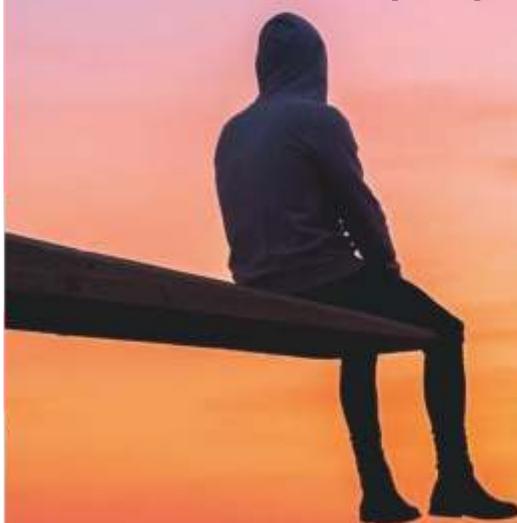
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Ζωή και Θάνατος

Χίλιους θανάτους έζησες μα τη ζωή δεν βρήκες
χίλιες ζωές αν σου 'διναν την λήθη θα ζητούσες
χίλιες ζωές χαράμισες τον θάνατο δεν βρήκες
χίλιους θανάτους ζήτησες μα την ζωή ποθούσες.

Χίλιες φορές στον έρωτα πήγες υπνωτισμένος
κι άλλες τόσες στη λογική απογοιτευμένος
τι κι αν σε γέλασαν κι οι δυο παιχνίδι 'ναι της μοίρας
όπως το λεν οι άνθρωποι που ξέρουνε εκ πείρας.

Χίλιες ψυχές καθένας μας έχει μέσα στο στήθος
χίλιους θανάτους και ζωές γεύεται κάθε μέρα
μιά του ζωή ανασταίνεται μιά του ζωή πεθαίνει
είν' ένας κύκλος άπειρος χωρίς αρχή και τέλος.



ΣΧΟΛΙΑ: Στο ποίημα γίνεται μία αντιδιαστολή μεταξύ ζωής και θανάτου που ούτως ή άλλως αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος και που είναι το ένα συνέχεια του άλλου. Η λέξη “χίλιες” η οποία επαναλαμβάνεται πολλές φορές στο ποίημα θέλει να τονίσει ότι κάποια συναισθήματα, τα βιώνει ο άνθρωπος πολλές φορές ώσπου να τα εκφράσει μέσω του λόγου ή μέσω της πράξης και ότι αυτά σχετίζονται είτε με το ένστικτο της επιβίωσης είτε με την ορμή θανάτου (για να χρησιμοποιήσουμε μέσες άκρες την φροϋδική ορολογία). Στην δεύτερη στροφή η Ζωή ταυτίζεται με τον Έρωτα και ο Θάνατος με την Λογική. Στο συγκεκριμένο σημείο ο ποιητής είναι σαν να έχει απέναντι του τον εαυτό του και να του μιλάει υπενθυμίζοντάς του το παρελθόν του. Τέλος, στην τελευταία στροφή, οι “χίλιες ψυχές” συμβολίζουν τα διάφορα κομμάτια της προσωπικότητας που μπορεί να έχει ο κάθε άνθρωπος και που αναδύονται εντελώς απρόσμενα και αυθόρμητα.

Θεωνάς Χαριστής

Χριστός Χριστούγεννα η Προσδοκία των Εθνών

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Η έλευση του Χριστού στον κόσμο αποτελούσε το ποθούμενο των ανθρώπων διαχρονικά. Ήταν τέτοια η πνευματική σίψη που όλοι επιθυμούσαν και ήλπιζαν σε κάποιον μεσσία. Κάποιο πρόσωπο που θα έχει την δύναμη να διώξει το σκοτάδι και να οδηγήσει στο φως. Είναι εκφραστικός ο λόγος των μαθητών του Χριστού όταν τον ανακαλύπτουν και τον συναναστρέφονται λέγοντας «ευρήκαμεν». Βρήκαμε αυτόν που ψάχναμε πάντα, αυτόν που ο ψυχή μας ποθούσε. Βρήκαμε την απαντοχή, τον λόγο της ύπαρξής μας.

Τί γνώριζαν όμως οι άνθρωποι για τον Χριστό πριν την θνανθρώπισή Του;

Από τον προφήτη Μιχαία γνώριζαν την Βηθλέεμ ως τόπο που θα γεννηθεί. Αναφέρει: «Και εσύ Βηθλέεμ, που περιλαμβάνεσαι στην χώρα της φυλής του Ιούδα, μολονότι φαίνεσαι μικρό χωριό, δεν είσαι όμως καθόλου η πλέον ασήμαντη από τις πρωτεύουσες πόλεις...διότι από εσένα θα βγί άρχοντας που θα ποιμάνει τον λαό μου τον Ισραήλ...». (Μιχ.5,1-2). Το ότι ήταν γνωστή η προφητεία αυτή φαίνεται από την απάντηση των Νομικών στο ερώτημα του Ηρώδη περί του τόπου που θα γεννιόταν. Ο Ευαγγελιστής Λουκάς θα πει την ίδια αλήθεια: «Σήμερα στην πόλη του Δαβίδ γεννήθηκε για χάρι σας σωτήρας – και αυτός είναι ο Χριστός, ο Κύριος!» (Λκ.2,11). Το είπε αυτό γιατί γνώριζαν ότι η Βηθλέεμ ήταν η πόλη που καταγόταν ο Δαβίδ.

Μια άλλη μεγάλη αλήθεια την οποία γνωρίζουμε για τον αναμενόμενο μεσσία ήταν η παρθενική γέννησή του από την Θεοτόκο. Ο Προφήτης Ησαΐας είχε μιλήσει γι' αυτό όταν μιλούσα στο ομύνημο βιβλίο περί θαυμαστού σημείου: «...θα σας δώσει σημείο· ιδού η Παρθένος που δεν γνώρισε άνδρα, θα συλλάβη και θα γεννήσει υιό και θα τον ονομάσουν Εμμανουήλ, που σημαίνει ο Θεός είναι μαζί μας». (Ησ. 7,14)

Ο Προφήτης Ησαΐας αναφέρει επιπλέον και για την ειρήνη που θα φέρει ο Χριστός με την θνανθρώπισή του. Θα φέρει μια παγκόσμια ειρήνη που κανείς άνθρωπος δεν μπορεί να φέρει και να εξασφαλίσει. Είναι μια άλλη «άνωθεν» ειρήνη, που δεν θα ανορθώσει μόνο τον ένδοξο θρόνο του Δαβίδ, αλλά θα μιλήσει για μια ειρήνη που θα αφορά σε κάθε άνθρωπο «όπου γης» με μόνη την προϋπόθεση την θέληση του ανθρώπου γι' αυτό. Πρόκειται για μια πανανθρώπινη, πνευματική και ακατάλυτη ειρήνη, η οποία είναι μέσα στον χρόνο, αλλά είναι και πάνω από τον χρόνο.

Μια ακόμα προφητεία περί του μεσσία είναι αυτή που αφορά στον χρόνο έλευσής Του. Ο Προφήτης Δανιήλ μιλά για την τέταρτη βασιλεία των Ρωμαίων, αφού προηγηθούν οι βασιλείες των Βαβυλωνίων, Περσών και Ελλήνων επί Μ. Αλεξάνδρου. (Δαν.2,34-35).

Η θνανθρώπιση του Χριστού θα προκαλέσει και ένα άλλο γεγονός, την σφαγή των νηπίων. Και αυτό είχε προφητευθεί από τον γνωστό Προφήτη Ιερεμία. Αναφέρεται στο Ιερό κείμενο: « Φωνή σπαρακτική ακούστηκε στην Ραμά, θρήνος και κλάματα και οδυρμός πολύς...η Ραχίλ κλαίει τα τέκνα της...» (Ιερ.38,15).

Και ακόμα ποιος θα είναι ο τόπος που θα δράσει αρχικά στην επίγεια ζωή του ο Χριστός έχει αναφερθεί από τον Προφήτη Ιερεμία. Αναφέρεται στις επαρχίες Ζαβουλών και Νεφθαλείμ. Προτρέπει τους κατοίκους των περιοχών αυτών να δουν με τα πνευματικά τους μάτια το μεγαλείο του Χριστού. Τους προτρέπει να δουν το Φως και να απομακρυνθούν από τα σκοτάδια που είχαν κατακλύσει τις περιοχές τους και τις ψυχές τους. Ο Χριστός που γεννήθηκε είναι το Μεγάλο Φως που μπορεί να φωτίσει και να νοηματοδοτήσει την ζωή του καθενός. Είναι σωτήριο και χαρμόσυνο Φως. (Μτθ. 4, 15-16. Βλ. Ησ. 9, 1-2.)



200 χρόνια «Ύμνος εις την Ελευθερίαν», ύμνος εθνικός, διαχρονικός, οικουμενικός...

Ελένη Α. Ηλία

Για τον **Ύμνον εις την Ελευθερίαν** η σπίθα που προκάλεσε την έκρηξη της έμπνευσης του ποιητή του, Διονυσίου Σολωμού, ξεπηδά κατά δική του δήλωση από τους στίχους του Δάντη Αλιγκέρι:

*Τώρα καλωσορίστε τον ερχομό του./
Αναζητά την ελευθερία, που είναι τόσο αγαπητή,
όπως ξέρει όποιος απορρίπτει τη ζωή για χάρη της.*

Αυτοί οι στίχοι (71-72) από την πρώτη ωδή του Καθαρησίου, του δεύτερου μέρους της **Θείας Κωμωδίας**, προτάσσονται από το Σολωμό, για να ακολουθήσουν οι δικοί του. Στους συγκεκριμένους στίχους του Δάντη ο Βιργίλιος τον συστήνει στον κάτω κόσμο ως ένα πρόσωπο που αναζητά την ελευθερία, επισημαίνοντας τη δύναμή της να οδηγεί στο θάνατο ανθρώπους που την στερούνται και επιδιώκουν να την αποκτήσουν. Ο Σολωμός επικαιροποιεί αυτή την κατάσταση, την προσαρμόζει στη σύγχρονή του εποχή, οπότε ο Ελληνικός λαός που είναι υπόδουλος στην τουρκική αυτοκρατορία, μάχεται για την απελευθέρωσή του.

Με την εισαγωγή του ο Σολωμός εμφανίζεται να συμμετέχει σε ένα ποιητικό διάλογο, θα έλεγα, για την ελευθερία, που ξεκίνησε πολύ παλαιότερα, καλλιεργώντας μας, καθώς τον διαβάζουμε, την προσδοκία ο διάλογος αυτός να συνεχιστεί, οι στίχοι του να αποτελέσουν το ερέθισμα που καθιστά και όλους εμάς, τους δικούς του αναγνώστες, δυνάμει κατοπινούς δημιουργούς:

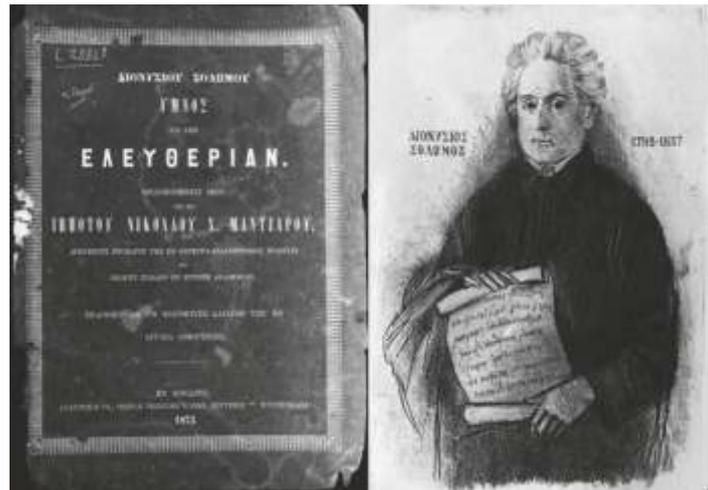
*Μες στα χόρτα, τα λουλούδια/ το ποτήρι δεν βαστώ./
Φιλελεύθερα τραγούδια/ σαν τον Πίνδαρο εκφωνώ!*

Από την εισαγωγή στην οποία αναφέρθηκα, προκύπτει ότι ο Σολωμός, που ως ποιητής θεωρείται πολυδιάστατος, εφόσον τον έχουν χαρακτηρίσει «εθνικό», «τραγικό», «σαπρικό», «θεατρικό», όπως επισημαίνει η Αγγελική Βαρελά στο βιβλίο της Διονύσιος Σολωμός του 1998 (εκδ. Πατάκη), αλλά κατά βάση «λυρικό» (ο Λίνος Πολίτης που ξεχωρίζει το λυρισμό ως το βασικότερο χαρακτηριστικό της ποίησης του Σολωμού, θεωρεί ότι ο λυρισμός του παραμένει ως τις μέρες μας εντελώς καινούργιος. Βλ. την Ποιητική του Ανθολογία, τ. 5^{ος}, Ο Σολωμός και οι Εφτανσιώτες, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα, 1980, σ. 9), είναι πρωτίστως ένας διεθνής συνειδητός αναγνώστης. Αυτή του η ιδιότητα προκύπτει επίσης από τις Σημειώσεις που αισθάνθηκε την ανάγκη να συνοδεύσουν τους στίχους του Ύμνου, γεγονός ασυνήθιστο για ποίημα. Σε αυτές επιχειρώντας να υποστηρίξει τις επιλογές του, παραβάλλει τις τεχνικές που χρησιμοποίησε, με εκείνες προγενέστερων ποιητών.

Παραθέτω ενδεικτικά:

*...η αρμονία του στίχου δεν είναι πράγμα όλο μηχανικό
αλλά είναι ξεχείλισμα της ψυχής.*

*...Αλλά ποιος σου είπε να τσακίσεις την λέξη θερι- σμένα
(στ. 51) -Ποιος μου το πε...-Το απόκρυφο της τέχνης μου
και το παράδειγμα των μεγάλων. Άμετρα είναι τα
παραδείγματα... Ο Πίνδαρος έχει τσακισμένες καμιά*



χιλιάδα λέξεις, οι τραγικοί στους χορούς ετσάκισαν αρκετές και ο Οράσιος τους εμιμήθηκε. Το παράδειγμα του Αρέτσιου, το παράδειγμα του Δάντη...

Οι κανόνες έχουν κάποιες εξαιρέσεις, τις οποίες όποιος έχει καλά θρεμμένη με τους κλασικούς την ψυχή του, βάνει εις έργον χωρίς τόσο να συλλογίζεται εις την ίδια στιγμή εις την οποίαν μορφώνει την ύλη.

Η αναγνωστική ιδιότητα του Σολωμού τού παρέχει την επίγνωση της δημιουργικότητας που συνεπάγεται ο ρόλος του αναγνώστη. Ο Σολωμός διαβάζει για να γράψει ή με άλλα λόγια, γράφει αφού διαβάσει. Τα αναγνώσματά του είναι το φίλτρο της έμπνευσής του, είναι ο καθρέφτης ή καλύτερα ο μεγεθυντικός φακός μέσα από τον οποίο παρατηρεί και αντιλαμβάνεται τα γεγονότα που διαδραματίζονται γύρω του είτε αυτά αφορούν κάποιο επιμέρους καθημερινό περιστατικό, όπως συμβαίνει στον «Πόρφυρα» ή στην «Ξανθούλα» είτε αντίθετα αφορούν ένα οπουδαίο ιστορικό γεγονός, όπως στην περίπτωση του «Ύμνου εις την Ελευθερίαν» και των «Ελεύθερων Πολιορκημένων».

Οι σημειώσεις του Σολωμού για τις οποίες έγινε λόγος παραπάνω, φανερώνουν επίσης το πόσο τον απασχόλησε η γλώσσα του Ύμνου. Ο ποιητής επέλεξε να γράψει στη δημοτική, αποδεικνύοντας το σεβασμό του στη γλώσσα του ελληνικού λαού και προσπαθώντας, «ευρύνοντας το νόημα των λέξεων, να την πλουτίσει και να την εξευγενίσει εσωτερικά», όπως παρατηρεί σχετικά ο Λίνος Πολίτης (ό.π., σσ. 145-146).

Το αποτέλεσμα δικαιώνει την επιλογή του. Ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» είναι ένας άθλος ποιητικός του Διονυσίου Σολωμού και κατ' επέκταση της Νεοελληνικής ποίησης σε μια υπό διαμόρφωση ουσιαστικά γλώσσα, μια γλώσσα την οποία χρειάστηκε να μελετήσει στη συνέχεια μέσα από τους στίχους των δημοτικών τραγουδιών. Κατόρθωσε να εκφράσει λιτά, μεστά και με πληρότητα και ακρίβεια την έμπρακτη επιθυμία των Ελλήνων να ζουν ελεύθεροι ή να πεθαίνουν, διεκδικώντας να ζήσουν ελεύθεροι.

Ένας λοιπόν από τους λόγους που ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» έγινε ο εθνικός μας ύμνος, είναι πως γράφτηκε στη δημοτική γλώσσα. Σύμφωνα ωστόσο με τον Ερατοσθένη Καψωμένο, πολύ πριν αναγνωριστεί ο Σολωμός ως εθνικός

ποιητής, έχει προηγηθεί η ενσωμάτωση των ποιημάτων του στην τοπική παράδοση. Το συγκεκριμένο γεγονός αποδεικνύεται καθώς αρκετά από τα ποιήματά του, μεταξύ των οποίων και ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» βρήκαν μεγάλη ανταπόκριση ως τραγούδια (βλ. σχετικά «Ο Σολωμός και η ελληνική πολιτισμική παράδοση», Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα, 1998, σ. 11) όταν μελοποιήθηκαν από τον κερκυραίο μουσουργό Νικόλαο Μάντζαρο, που υπήρξε στενός φίλος του ποιητή. Άλλωστε το τροχαϊκό μέτρο του «Ύμνου εις την Ελευθερίαν» κρίνεται ιδανικό για μελοποίηση και αφομοίωση.

Στον «Ύμνον εις την Ελευθερίαν» αυτό που εξυμνείται ταυτόχρονα με την ελευθερία, είναι το ελληνικό έθνος. Πράγματι στους στίχους του ύμνου οι αναφορές στο έθνος των Ελλήνων είναι όχι μόνο πολλές αλλά και εξαιρετικά πλήρεις, ακριβείς και εύστοχες. Ο πόθος της λευτεριάς και οι θυσίες για την απόκτησή της αποδίδονται ως το κυριότερο χαρακτηριστικό της ελληνικής ψυχής, ως η ταυτότητά της και τούτο αιτιολογείται βασικά από τη διαχρονικότητα αυτής της αγάπης του ελληνικού λαού προς την ιδέα της ελευθερίας:

Ω! τριακόσιοι σηκωθείτε/και ξανάθρετε σε μας,/τα παιδιά σας θελ' ιδείτε/πόσο μοιάζουμε με σας.

Ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» έχει επιλεγεί από τους Έλληνες για εθνικός μας ύμνος, καθώς αποτυπώνει την ελληνική ιστορία και την ιδιοσυγκρασία της ελληνικής ψυχής, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αγάπη προς την ελευθερία, την ζωική ανάγκη της να είναι ελεύθερη, να αγωνίζεται μέχρι θανάτου για εκείνη.

Ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» έγινε ο εθνικός μας ύμνος, επειδή ο ποιητής του εκφράζει σε αυτόν την ελληνική ιστορία και την ελληνική ψυχοσύνθεση. Συγκεκριμένα αφενός επικεντρώνεται στο βαρύτατο τίμημα που για μια ακόμη φορά πληρώνεται, προκειμένου να επιτευχθεί η απελευθέρωση του ελληνικού έθνους. Αφετέρου κρούει εναγωνίως τον κώδωνα του κινδύνου να αποβούν μάταιες οι θυσίες των αγωνιστών, εξαιτίας της στάσης των Ελλήνων μόλις ξεκινά η απελευθέρωση:

Η δικήνοια που βαστάει/ένα σκίπτρο ή δολερή/καθενός χαμογελάει/πάρ' το λέγοντας κι εσύ.

Κειο το σκίπτρο που σας δείχνει/έχει αλήθεια ωραία θωριά,/ Μην το πιάστε γιατί ρίχνει/ εις σε δάκρυα θλιβερά.

Από στόμα οπού φθονάει/παλληκάρια ας μην πωθεί/πως το χέρι σας χτυπάει/του αδελφού την κεφαλή.

Μην ειπούν στο στοχασμό τους/τα ξένα έθνη αληθινά/εάν μισούνται ανάμεσό τους/δεν τους πρέπει ελευθεριά.

Στο αίμα αυτό που δεν πονείτε/για πατρίδα για θρησκεία/σας ορκίζω αγκαλιαστείτε/σαν αδέρφια γκαρδιακά.

Πόσον λείπει στοχαστείτε,/πόσο ακόμη να παρθεί,/πάντα η νίκη αν ενωθείτε,/πάντα εσάς θα ακολουθεί.

Ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» έγινε ο εθνικός μας ύμνος, επειδή περιέχει τους καταλληλότερους και ιδανικότερους στίχους, προκειμένου να υμνήσει ταυτόχρονα την ελευθερία και την Ελλάδα, ως έννοιες ταυτόσημες:

Τότε εσώκωνες το βλέμμα/μες στα κλάσματα θολό/ και εις το ρούχο σου έσταζε αίμα/πλήθος αίμα ελληνικό.

Ναι αλλά τώρα αντιπαλεύει/κάθε τέκνο σου με ορμή/που ακατάπαυστα γυρεύει/ή τη νίκη ή τη θανά.

Απ τα κόκκαλα βγαλμένη/των Ελλήνων τα ιερά/και σαν πρώτα αντρειωμένη/χαίρε ο χαίρε ελευθεριά..

Ο Ύμνος εις την Ελευθερίαν» έγινε ο εθνικός μας ύμνος, επειδή περιλαμβάνει ρητές αναφορές στους Έλληνες αγωνιστές της ελευθερίας και στους Τούρκους κατακτητές τους:

Τόσοι, τόσοι ανταμωμένοι/επειτούνται από τη γη/όσοι είναι άδικα σφαγμένοι/από τούρκικην οργή.

Ολιγόστευαν οι σκύλοι/και Αλλά φώναζαν Αλλά/και των χριστιανών τα χείλη/φωτιά εφώναζαν φωτιά.

Της Κορίνθου ιδού και οι κάμποι,/δεν λάμπει ήλιος μονάχα,/εις τους πλάτανους, δεν λάμπει/εις τ' αμπέλια εις τα νερά

ιδού εμπρός σου ο τοίχος στέκει/της αθλίας Τριπολιτσάς/τώρα τρόμου αστροπελέκι/να της ρίψει πεθυμάς μας.

Πήγες εις το Μεσολόγγι/την ημέρα του Χριστού,/μέρα που άνθισαν οι λόγοι/για το τέκνο του θεού.

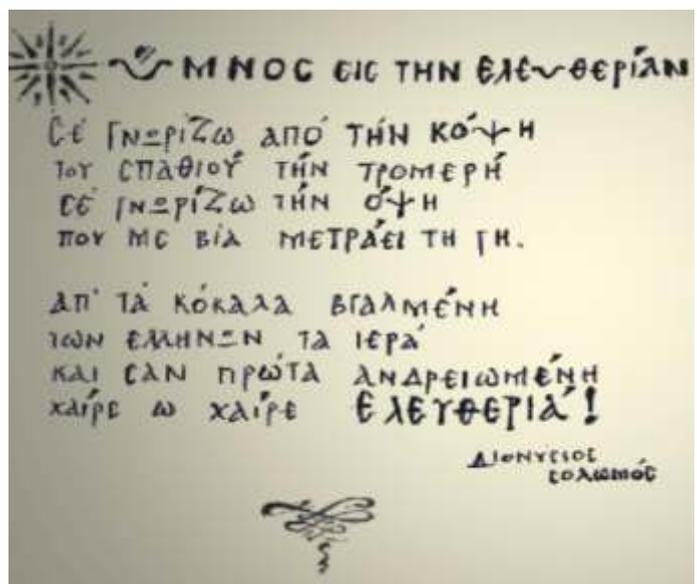
Έτσι ν άκουα να βουίξει/τον βαθύ ωκεανό/και στο κύμα του να πνίξει/κάθε σπέρμα Αγαρηνό.

Εκεί που 'ναι η Αγία Σοφία/μες στους λόφους τους εφτά/όλα τ άψυχα κορμιά/βραχοσύντριφτα γυμνά, σωριασμένα να τα σπρώξει/η κατάρα του θεού/και από εκεί να τα μαζώξει/ο αδερφός του φεγγαριού.

Όλοι κλαύστε αποθαμένος/ο αρχηγός της εκκλησίας,/ κλαύστε, κλαύστε, κρεμασμένος/ωσάν να 'τανε φονιάς.

Όσο στο έργο του Σολωμού γενικότερα, το αποδιδόμενο ποιητικά γεγονός ανεξάρτητα από τη βαρύτητά του γενικεύεται, μεγιστοποιείται, προσλαμβάνει διαστάσεις οικουμενικές και καθίσταται διαχρονικό, μας αφορά όλους ανεξαιρέτως και τον καθένα μας ξεχωριστά, προσαρμόζεται στις διαφορετικές εποχές και στα διαφορετικά πρόσωπα.

Ειδικότερα στον Ύμνο αυτό προκύπτει καθώς οι παραπάνω στίχοι εναλλάσσονται με άλλους, στους οποίους ο ποιητής εστιάζει σε εικόνες μεμονωμένων σημείων του ανθρώπινου προσώπου και σώματος χωρίς να προσδιορίζεται η ταυτότητά τους, να χρωματίζονται φυλετικά ή να τοποθετούνται χρονικά. Ας δούμε χαρακτηριστικούς στίχους όπου η αοριστία, η γενίκευση συμβάλλει στη διαχρονικότητα και οικουμενικότητα του ποιήματος:



ΣΕΛ. 6

Κατεβαίνουν και ανάφτει/του πολέμου αναλαμπή,/το τουφέκι ανάβει, αστράφτει,/λάμπει, κόφτει το σπαθί.

Ακούω κούφια τα τουφέκια,/ακούω σμίξιμο σπαθιών,/ακούω ξύλα, ακούω πελέκια/ακούω τρίξιμο δοντιών.

Κάθε σώμα ιδρώνει ρέει/λέει και εκείθεν η ψυχή/απ' το μίσος που την καίει/πολεμάει να πεταχθεί.

Κοίτα χέρια απελπισμένα/πώς θερίζουνε ζώες,/χάμου πέφτουνε κομμένα/χέρια, πόδια, κεφαλές.

Παντού φόβος και τρομάρα/και φωνές και στεναγμοί/παντού κλάψα παντού αντάρα/και παντού ξεψυχισμοί.

Στη διαχρονικότητα και οικουμενικότητα των στίχων του Ύμνου οδηγεί επίσης η προσωποποίηση της ελευθερίας, στην οποία ο ποιητής απευθύνεται σε δεύτερο ενικό πρόσωπο, καθιστώντας την απόλυτα κυρίαρχη, την αδιαμφισβήτητη πρωταγωνίστρια της αφηγηματικής ποίησης του, το αποκλειστικό υποκείμενο της δράσης:

...κι εσύ αθάνατη, εσύ θεία,/που ό,τι θέλεις ημπορείς,/

εις τον κάμπο Ελευθερία,/ματωμένη περπατείς.

Α, το φως που σε στολίζει/σαν ηλίου φεγγαβολή/και μακρόθεν σπινθηρίζει/δεν είναι όχι από τη γη.

Λάμπην έχει όλη φλογώδη,/ κείλος, μέτωπο, οφθαλμός,/φως το χέρι, φως το πόδι/κι όλα γύρω σου είναι φως.

Το σπαθί σου αντισπώνεις,/ τρία πατήματα πατάς,/σαν τον πύργο μεγαλώνεις/ και εις το τέταρτον χτυπάς.

Η γη αισθάνεται την τόση/του χεριού σου ανδραγαθιά/ που όλη θέλει θανατώσει/τη μισόχροστη σπορά.

Δυστυχιά του ω, δυστυχιά του,/οποιανού θέλει βρεθεί/στο μαχαίρι σου αποκάτου/και σ' εκείνο αντισταθεί.

Στον Ύμνο γίνεται αναδρομή σε διάφορους τόπους που κατά καιρούς επίσης στερήθηκαν την ελευθερία τους και αγωνίστηκαν να την αποκτήσουν, επιλογή που συντελεί επίσης στη διαχρονικότητα και οικουμενικότητα του:

Όλοι οι τόποι σου σ'έκραξαν,/χαιρετώντας σε θερμά/και τα στόματα εφωνάξαν,/όσα αισθάνετο η καρδιά.

Εφωνάξαν ως τ' αστέρια/του Ιονίου και τα νησιά/και εσπώσανε τα χέρια,/για να δείξουνε χαρά.

Γκαρδικά χαροποιήθη/και του Βάσιγκτον η γη/και τα σίδερα ενθυμήθη,/που την έδεναν κι αυτή.

Απ' τον πύργον του φωνάζει,/σαν να λέει σε χαιρετώ/και τη χήτη του τινάζει/το Λεοντάρι το ισπανό.

Ελαφιάσθη της Αγγλίας/το θηρίο και σέρνει ευθύς/κατά τ' άκρα της Ρουσίας/τα μουγκρίσματα τσ' οργής.

Σαν ξανοίγει από τα νέφη/και το μάτι του Αετού,/που φτερά και νύχια τρέφει/με τα σπλάχνα του Ιταλού.

Τη συνεχιζόμενη ανταπόκριση του αναγνωστικού κοινού στον «Ύμνον εις την Ελευθερίαν» του Σολωμού, με άλλα λόγια τη διαχρονική του διάσταση δικαιολογεί απόλυτα μια ακόμη επισήμανση, επίσης του Καψωμένου, για διαρκή παρουσία της φύσης στο ανθρωποκεντρικό στο σύνολό του σολωμικό έργο (Διονύσιος Σολωμός, Ανθολόγιο Θεμάτων της Σολωμικής Ποίησης, Εισαγωγή-σκόλια Ερατοσθένης Γ. Καψωμένος, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα, 1998, σ. 23).

Ο ποιητής χρησιμοποιεί την εμπλοκή του φυσικού στοιχείου ή πλήθος μεταφορών σχετιζόμενων με αυτό, για να ισορροπήσει το έργο του ανάμεσα στην εθνική και την οικουμενική του διάσταση, ανάμεσα στο ιστορικό και στο διαχρονικό πλαίσιο:

Άλλο εσύ δεν συλλογιέσαι/πάρεξ πού θα πρωτοπάς,/δεν μιλείς και δεν κουνιέσαι/ στις βρισιές όπου αγρικής.

Σαν τον βράχο όπου αφήνει/κάθε ακάθαρτο νερό/εις τα πόδια του να χύνει/ευκολόσβηστον αφρό

οπού αφήνει ανεμοζάλη/και χαλάζι και βροχή/να του δέρνουν τη μεγάλη,/την αιώνια κορυφή.

Μόλις είδε την ορμή σου/ο ουρανός που για τσ' εκθρούς/εις τη γη τη μητρική σου/έτρεφ' άνθια και καρπούς/εγαλήνευσε κι εκύθη/καταχθόνια μια βουή/και του ρήγα σου απεκρίθη/πολεμόκρατη η φωνή.

Τότε αυξάνει του πολέμου/ο χορός τρομακτικά/σαν το σκόρπισμα του ανέμου/στου πελάου τη μοναξιά.

Σαν ποτάμι το αίμα εγίνη/και κυλάει στη λαγκαδιά/και το αθώο χόρτο πίνει/αίμα αντίς για τη δροσιά.

Την αισθάνονται κι αφρίζουν/τα νερά και τ' αγρικό/δυνατά να μουρμουρίζουν/σαν να ερυάζετο θηρίο.

Το θηρίο π' ανανογιέται/πως του λείπουν τα μικρά,/περιορίζεται, πεπιέται,/αίμα ανθρώπινο διψά,/τρέχει, τρέχει όλα τα δάση,/τα λαγκάδια, τα βουνά,/και όπου φθάσει, όπου περάσει,/φρίκη, θάνατος, ερμιά.

Στις αναφορές στο φυσικό κόσμο κυριαρχεί συχνά το στοιχείο της αντίθεσης, προσδίδοντας στις εικόνες του Σολωμού τη μέγιστη δύναμη και ζωντάνια:

εις τον ήσυχον αιθέρα/τώρα αθώα δεν απηχεί/τα λαλήματα η φλογέρα,/τα βελάσματα το αρνί.

Τρέχουν άρματα χιλιάδες/σαν το κύμα εις το γιγαλό/αλλά οι ανδρείοι παλικαράδες/δεν ψηφούν τον αριθμό.

Η διαχρονικότητα ενός ποιητικού ή οποιασδήποτε μορφής έργου τέχνης αποδεικνύεται αποκλειστικά από τη δυνατότητά του να ερεθίζει τη φαντασία των διαδοχικών γενεών των αναγνωστών του. Κάθε επόμενος αναγνώστης και κάθε διαφορετική ποιητική ανάγνωση οδηγεί στη δημιουργία νέων πρωτότυπων εικόνων, εφόσον κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός. Έτσι το ποίημα μέσα από τους αναγνώστες του παραμένει ζωντανό και ανεξάντλητο στο πέρασμα των χρόνων.

Ας αναφερθούμε λοιπόν επιγραμματικά σε εικόνες που είδαν νήπια του 21ου αιώνα στο άκουσμα διαφόρων στίχων του ποιήματος:

α) Η ελευθερία έδωσε το σπαθί της στο βασιλιά, για να πολεμήσει. Εκείνος επειδή την αγάπησε, πέθανε. Και τότε όλοι πήγαν κοντά της.

β) Η ελευθερία φοράει ένα φόρεμα γεμάτο αληθινά λουλούδια και μοιράζει καινούργια τσαρούχια στους πολεμιστές.

γ) Οι Τούρκοι ξυπνούν μέσα στη νύχτα, για να ψάξουν τη βασίλισσά τους που έχει καθεί. Όμως τη βρίσκουν πρώτοι οι Έλληνες στο παλάτι ενός φίλου τους πρίγκιπα και με τη βοήθειά του, την σκοτώνουν.

Ανακεφαλαιώνοντας, είδαμε πως ο Σολωμός στον Ύμνο του εις την Ελευθερίαν αποδίδει με στίχους στη δημοτική γλώσσα τους αγώνες και τις θυσίες των Ελλήνων ενάντια στην Τουρκοκρατία αλλά επίσης αποδίδει την ίδια την ιδέα της ελευθερίας, την ελευθερία ως αξία, τον ελεύθερο άνθρωπο σε διαχρονικό και οικουμενικό πλαίσιο.

Στρατηγός Κωνσταντίνος Παπακωνσταντίνου

Στις τάξεις των επιφανών και προβεβλημένων τέκνων, της ιδιαίτερας πατρίδος μας Μάνδρας συγκαταλέγεται και ο αείμνηστος Στρατηγός Κωνσταντίνος Παπακωνσταντίνου (1885-1973).

Γεννήθηκε στις 5 Αυγούστου 1885 στην Μάνδρα Αττικής, από τους γονείς Αθανάσιο και Αφροδίτη Παπακωνσταντίνου, το γένος Παπαγιάννη. Ήταν το τρίτο τέκνο της οικογένειάς του, μεταξύ των τεσσάρων, του Θεοδώρου -ιερέως της πόλεώς μας-, του Ιωάννου και της Ευγενίας. Μαθήτευσε στο Δημοτικό Σχολείο της Μάνδρας και στο Α' Γυμνάσιο Αθηνών, στην Πλάκα. Διέμενε μόνος του στην Αθήνα υπό την επίβλεψη του αξιωματικού του Ελληνικού Στρατού Αλέξανδρου Κοντούλη από την Ελευσίνα. Ο εξελιχθείς στον βαθμό του Αντιστρατήγου Κοντούλης ήταν φίλος και συναδέλφος του επίσης αξιωματικού Παπαγιάννη, αδερφού της Αφροδίτης. Ο ιατρός Παναγής Παπαγιάννης ήταν επίσης αδερφός της μητέρας του.

Στην συνέχεια ο Κωνσταντίνος Παπακωνσταντίνου φοίτησε στο Διδασκαλείο της Ριζαρίου Αθηνών όπου έλαβε το πτυχίο του Δασκάλου και δυνάμει του οποίου διορίσθηκε Δάσκαλος στην Μάνδρα.

Κατά το χρονικό διάστημα του Μακεδονικού Αγώνα (1903-1908) ο Κωνσταντίνος υπήρξε πολύτιμος συνεργάτης και σύνδεσμος -μετά του Κέντρου- του αγωνιζόμενου στην Μακεδονία Λοχαγού (τότε) Αλέξανδρου Κοντούλη.

Το 1906 κλήθηκε για να εκπληρώσει την στρατιωτική του θητεία και επελέγη στη Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Κερκύρας. Μετά την αποφοίτησή του από αυτή υπηρέτησε ως έφεδρος Ανθυπολοχαγός Πεζικού στα 1^ο, 4^ο και 7^ο Συντάγματα Πεζικού της II Μεραρχίας.

Το 1912 επιστρατεύθηκε για μετεκπαίδευση και υπηρέτησε ως Ανθυπολοχαγός-Διμοιρίτης, στα ως άνω Συντάγματα μετά των οποίων συμμετείχε στους Βαλκανικούς πολέμους, πρώτον κατά των Τούρκων (5 Οκτωβρίου 1912 έως τέλος Φεβρουαρίου 1913) και στην συνέχεια κατά των Βουλγάρων (17-06-1913 έως 18-07-1913).

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1914 εντάχθηκε στο Σώμα Μονίμων Αξιωματικών του Στρατού Ήπρας με τον βαθμό του Ανθυπολοχαγού και εξελίχθηκε ως ακολούθως:

- α) προάγεται στον βαθμό Υπολοχαγού (11 Μαΐου 1916),
- β) προάγεται στον βαθμό Λοχαγού (13 Δεκεμβρίου 1917),
- γ) προάγεται στον βαθμό Ταγματάρχη (31 Δεκεμβρίου 1921),
- δ) προάγεται στον βαθμό Αντισυνταγματάρχη (10 Ιουλίου 1930),
- ε) προάγεται στον βαθμό Συνταγματάρχη (10 Ιουλίου 1934),
- ζ) προάγεται στον βαθμό Υποστρατήγου (31 Ιανουαρίου 1940),
- η) προάγεται στον βαθμό Αντιστρατήγου (1 Ιανουαρίου 1945) και αποστρατεύεται λόγω ορίου ηλικίας.

Φοίτησε στα ακόλουθα Στρατιωτικά Σχολεία:

- α) Σχολείο Εφαρμογής Αξιωματικών,
 - β) Σχολείο Επιτελών Αξιωματικών,
 - γ) Ανώτατη Σχολή Πολέμου.
- Διετέλεσε σταδιακά ανάλογα με τον βαθμό του:
- α) Διμοιρίτης,
 - β) Διοικητής Λόχου,
 - γ) Διοικητής Τάγματος,
 - δ) Υποδιοικητής Συντάγματος,
 - ε) Διοικητής Ιου Σ.Π (1936-1937),
 - στ) Επιθεωρητής Πεζικού,
 - ζ) Διευθυντής Διευθύνσεως Πεζικού,
 - η) Διοικητής της XIV Μεραρχίας Πεζικού με έδρα την

Ξάνθη από τον Απρίλιο 1938 και από 3 Ιανουαρίου 1940 ως Υποστράτηγος.

Έλαβε μέρος σε όλους τους πολέμους ως ακολούθως:

- α) Στους Βαλκανικούς Πολέμους (1912-1913) λαβών μέρος ως έφεδρος Ανθυπολοχαγός Διμοιρίτης στις μάχες Ελασσόνας, Σαρανταπόρου, Γιαννιτσών, Ιωαννίνων, Κιλκίς, Λαχανά.
- β) Στην Μικρασιατική Εκστρατεία:

1) Ως υπασπιστής του Δκτού Α' Σώματος Στρατού Υποστρατήγου Αλεξάνδρου Κοντούλη.

2) Ως Δκτής Λόχου

3) Ως Δκτής Τάγματος από της προαγωγής του εις Ταγματάρχη την 31-12-1921

γ) Στον Β Παγκόσμιο Πόλεμο:

1) Στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο (28 Οκτ 1940) ως μαχητής της XIV Μεραρχίας πεζικού με έδρα αρχικκά την Ξάνθη και στην συνέχεια τις Σέρρες.

2) Στον ΕλληνοΓερμανικό (από 05:15πμ/06 Απρ 1941) ως Διοικητής της IX ΜΠ, η οποία αντιμετώπισε επιτυχώς την εισβολή των Γερμανικών στρατευμάτων στον τομέα της, μέχρι την συνθηκολόγηση του ΤΣΑΜ (Τμήματος Στρατιάς Ανατολικής Μακεδονίας) την 9 Απριλίου 1941. Τομέας ευθύνης-δυνάμεις-διάταξη της IX ΜΠ ως ακολούθως:

α) Τομέας Ευθύνης

Από ανατολική όχθη Στρυμόνος ποταμού μέχρι υψιπέδου Νευροκοπίου, ήτοι μετώπου αμύνης μήκους 80 χιλιομέτρων.

β) Δυνάμεις

Δύο Συντάγματα Πεζικού (91, 73 ΣΠ) των τριών Ταγμάτων Πεζικού έκαστο, πέντε Λόχους προκαλύψεως και τα Τμήματα 8 Οχυρών.

γ) Διάταξη

1. Συγκρότημα Σιδηροκάστρου

41 ΣΠ με τρία Τάγματα Πεζικού, τα Οχυρά Ρούπελ-Καρατάς-Κάλη και 3 Λόχους προκαλύψεως.

2. Συγκρότημα Καραντάγ.

73 ΣΠ με τρία Τάγματα Πεζικού, τα Οχυρά Περσεκ-Μπαρπατζώρα-Μαλιάγκου-Περιθώρι και Παρταλούσκα.

3) Εφεδρεία XIV ΜΠ

Δύο Λόχοι προκαλύψεως

Κατά την διάρκεια της κατοχής συμμετείχε ως επιτελάρχης της συσταθείσης την 20^η Μαΐου 1942, υπό του Στρατηγού του Αλεξάνδρου Παπάγου, αντιστασιακής οργανώσεως "Στρατιωτική ιεραρχία".

Μετά την απελευθέρωση διετέλεσε:

1) Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Μετοχικού ταμείου Στρατού

2) Γενικός Δντής της ΥΕΚΑ

3) Οικονομικός Σύμβουλος της υπηρεσίας Ε.Φ.Ε.Ξ

Ο Στρατηγός Κωνσταντίνος Παπακωνσταντίνου για τις προς το Έθνος και την Πατρίδα παρακείμενες υψηλές υπηρεσίες του τιμήθηκε με τα ακόλουθα Μετάλλια και παράσημα:

- Μετάλλιο Ελληνο Τουρκικού Πολέμου,
- Μετάλλιο Ελληνο Βουλγαρικού Πολέμου,
- Πολεμικός Σταυρός Β' τάξεως,
- Διασμματικό Μετάλλιο Νίκης,
- Χρυσούν Αριστείον Ανδρείας,
- Μετάλλιο Στρατιωτικής αξίας Α' Τάξεως,
- Ταξίαρχης Φοίνικος,
- Ανώτερος Ταξίαρχης Φοίνικος,
- Ανώτερος Ταξίαρχης Γεωργίου Α'.

Ο Στρατηγός Κ. Παπακωνσταντίνου κατέληξε την 5^η Ιανουαρίου 1973 στο Νοσοκομείο Άγιος Σάββας.

Μελέτιος Ρόκας
Αντιστρατήγος ε.α

Βιβλιογραφία:

Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο της Δνωσας Ιστορίας Στρατού

Ο Στρατηγός Κωνσταντίνου Παπακωνσταντίνου του Άγγελου Ι. Παπακωνσταντίνου 2013

Έθιμα και Παραδόσεις Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς ανά την Ελλάδα

Οι Έλληνες είμαστε λαός με ιστορία και παράδοση που γίνεται στο βάθος των αιώνων. Η εορταστική περίοδος των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς αποτέλεσε έναυσμα για να ξεδιπλώσουμε τη φαντασία και τη δημιουργικότητά μας, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν με την πάροδο του χρόνου τα ήθη και τα έθιμα, τα οποία είναι αναπόσπαστο μέρος της ελληνικής λαογραφίας και του πολιτισμού μας.

Τα ήθη και τα έθιμα αντικατοπτρίζουν την ανάγκη των ανθρώπων να προστατευτούν από το κακό και να προσελκύσουν την καλοτυχία και ευημερία στη ζωή τους. Όλα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την Ορθοδοξία και φέρουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τόπου στον οποίο «γεννήθηκαν». Μερικές παραδόσεις δεν άντεξαν στο χρόνο και λησμονήθηκαν, ενώ άλλες παραμένουν μέχρι σήμερα ζωντανές και αναβιώνουν με θέρμη μέσα από τις νέες γενιές.

Χριστουγεννιάτικο καράβι



Πηγή εικόνας: <https://www.thebest.gr/article/237518->

Οι Έλληνες, ως λαός άρρηκτα συνδεδεμένος με το θαλάσσιο στοιχείο και με μακραίωνη ναυτική παράδοση, τα παλαιότερα χρόνια συνήθιζαν τις γιορτινές ημέρες να στολίζουν καραβάκι αντί του ξένης προελεύσεως ελάτου που έχει επικρατήσει σήμερα. Ο στολισμός χριστουγεννιάτικου δέντρου εισήχθη στη χώρα μας πρώτη φορά το 1833 από τον Βασιλιά Όθωνα στο πλαίσιο της γιορτινής διακόσμησης των ανακτόρων στο Ναύπλιο.

Το παραδοσιακό καραβάκι αντιπροσωπεύει χωρίς αμφιβολία τα ήθη, έθιμα και τον τρόπο ζωής παλαιότερων εποχών. Τα παιδιά εκείνα τα χρόνια συνήθιζαν με χαρά και δημιουργικότητα να κατασκευάζουν μόνα τους τα παιχνίδια με πρόχειρα υλικά που διέθεταν, όπως ξύλα, πανιά, κουρέλια και χαρτί. Τα περισσότερα εξοικειωμένα με τη θάλασσα, κάτοικοι νησιών και παραθαλάσσιων περιοχών, καταγόμενα από ναυτικές οικογένειες, επιδίδονταν στη δημιουργία καραβιών. Με αυτόν τον τρόπο, ένιωθαν πιο κοντά στους αγαπημένους τους που έλειπαν σε ταξίδια και ήλπιζαν να τους δουν ξανά σύντομα.

Το καραβάκι δεν μαρτυρούσε μόνο την αγάπη των παιδιών για τη θάλασσα, αλλά αποτελούσε ένα είδος τιμής και καλωσορίσματος των ναυτικών όταν επέστρεφαν στα σπίτια τους μετά από πολύμηνη απουσία τους. Θέμα χρόνου ήταν να επικρατήσει ως έθιμο οι νέοι να περιφέρονται από σπίτι σε σπίτι παραμονή των

Χριστουγέννων λέγοντας τα κάλαντα κρατώντας ένα τέτοιο χειροποίητο καραβάκι με την προσδοκία να γεμίσει με μελομακάρονα και κουραμπιέδες από τις νοικοκυρές. Σταδιακά, επικράτησε και ο στολισμός του καραβιού τις γιορτινές ημέρες.

Στα μισά του 20^{ου} αιώνα, άρχισε να εκτοπίζεται το καράβι και τη θέση του να παίρνει το δέντρο αφού ολοένα περισσότεροι Έλληνες προτιμούσαν να στολίζουν έλατο, μέχρι που επικράτησε αυτή η συνήθεια με την πάροδο του χρόνου. Πιστοί στη γιορτινή διακόσμηση του καραβιού παραμένουν οι ψαράδες, οι ναυτικοί και οι οικογένειες που συνδέονται στενά με το υγρό στοιχείο, καθώς πολλοί το εκλαμβάνουν σαν μια μορφή τάματος στον Άγιο Νικόλαο, προστάτη των ναυτικών.

Το στολισμένο καράβι συμβολίζει τη νέα πλεύση του ανθρώπου στη ζωή, μετά τον ερχομό του Ιησού Χριστού. Πάντως, και σήμερα σε πολλές παραθαλάσσιες περιοχές και νησιά, οι Δήμοι εξακολουθούν να στολίζουν καραβάκι τιμώντας την ελληνική παράδοση.

Κόλιντα Μπάμπω



Πηγή εικόνας: http://ellinwnparadosi.blogspot.com/2010/12/blog-post_02.html

Στην Πέλλα της Μακεδονίας αναβιώνει ακόμη μέχρι σήμερα το έθιμο της Κόλιντα Μπάμπω. Η λέξη «κόλιντα», κατά μια ερμηνεία, προέρχεται από το λατινικό λήμμα «calenda», το οποίο με τη σειρά του προέρχεται από το ελληνικό ρήμα «καλώ» και στην ουσία πρόκειται για «κάλαντα στη γιαγιά». Σύμφωνα με άλλη ερμηνεία προέρχεται από το σλαβικό ρήμα «κόλιαμ» που σημαίνει «σφάζω» και η έκφραση «Κόλιντα μπάμπω» σημαίνει «σφάζουν, γιαγιά».

Οι κάτοικοι των χωριών της Πέλλας το βράδυ της 23^{ης} Δεκεμβρίου, δηλαδή την προπαραμονή των Χριστουγέννων, ανάβουν φωτιές σε αλάνες και γήπεδα και φωνάζουν «Κόλιντα Μπάμπω». Το έθιμο αυτό σχετίζεται με τη σφαγή των αρσενικών νηπίων έως 2 ετών από τον Ηρώδη, καθώς οι φωτιές προειδοποιούν τους ανθρώπους να προφυλαχθούν όχι μόνο από τη σφαγή αλλά και από τις συμφορές και τα δεινά που τους επιφυλάσσει η νέα χρονιά. Σύμφωνα με άλλη προσέγγιση, οι φωτιές ανάβουν με σκοπό να ζεσταθεί από τις φλόγες η ατμόσφαιρα και να προετοιμαστεί το περιβάλλον για τον ερχομό του Ιησού! Τρίτη εκδοχή υποστηρίζει πως οι φωτιές εμποδίζουν τους καλικάντζαρους να ανέβουν στην επιφάνεια της Γης καθώς τους φοβίζουν και τους διώκνουν.

Οι φωτιές κρατούν μέχρι το πρωί της επομένης, δηλαδή της 24^{ης} Δεκεμβρίου, και οι κάτοικοι αναφωνούν «Κόλιντα, κόλιντα δωσ'μου μπάμπω κλούρα. Αν δε με δώσεις κλούρα δωσ'μου τη θυγατέρα 'ς».

Το Τάισμα της Βρύσης



Πηγή εικόνας: <https://ilarissa.gr/news/larisa-quot-ta-zoyn-quot-tis-vryses-tin/>

Το «τάισμα της βρύσης» πρόκειται για ένα έθιμο που συναντάμε σε πολλά χωριά της Κεντρικής Ελλάδας τα μεσάνυχτα της παραμονής των Χριστουγέννων. Σύμφωνα με την παράδοση, οι κοπέλες, πριν ξημερώσει η ημέρα των Χριστουγέννων, πηγαίνουν στην πιο κοντινή βρύση του χωριού για να «κλέψουν» το άκραντο, δηλαδή, το αμίλητο νερό. Μάλιστα, όλες σπεύδουν να φτάσουν όσο νωρίτερα γίνεται στην κρήνη, γιατί λέγεται ότι όποια κοπέλα φτάσει πρώτη θα είναι και η πιο καλότυχη για το νέο έτος.

Οι νεαρές αλείφουν τις βρύσες με βούτυρο και μέλι, ευχόμενες όπως τρέχει το νερό να τρέχει και η προκοπή στο σπίτι και όπως γλυκό είναι το μέλι, έτσι γλυκιά να είναι και η ζωή τους. Επίσης, «ταϊζουν» τη βρύση με προϊόντα, όπως ψωμί, τυρί, όσπρια ή κλαδιά ελιάς για να έχουν καλή σοδειά. Στη συνέχεια, ρίχνουν μες τη στάμνα ένα βατόφυλλο, το οποίο συμβολίζει την αισιοδοξία και τρία χαλικάκια και «κλέβουν» το νερό. Επιστρέφουν στο σπίτι χωρίς να μιλάνε, εξ ου και αμίλητο νερό, και παραμένουν αμίλητες μέχρι να πιούν όλοι από αυτό. Οι γυναίκες ραντίζουν με το άκραντο νερό το σπίτι τους σκορπίζοντας ταυτόχρονα τα χαλικάκια. Με αυτόν τον τρόπο, θεωρείται ότι διώχνουν το κακό και προσελκύουν την καλή τύχη και προκοπή στο σπίτι τους.

Μωμόγεροι



Πηγή εικόνας: https://www.avgi.gr/tehnes/218939_oi-momogeroi-stin-politistiki-klironomia-tis-unesco?amp

Το έθιμο «Μωμόγεροι» απαντάται στο Νομό Δράμας και ειδικότερα στα χωριά Πλατανιά και Σιπαγροί καθ' όλη τη διάρκεια του δωδεκαήμερου των εορτών (Χριστούγεννα-Πρωτοχρονιά- Θεοφάνια). Πρόκειται για λαϊκά αυτοσχέδια σκετς με ρίζες από τον Πόντο.

Η ονομασία του εθίμου αποτελείται από τις λέξεις «μίμος» και «γέρος» και περιγράφει τις μιμητικές κινήσεις των πρωταγωνιστών, οι οποίοι είναι ντυμένοι με τομάρια ζώων ή φοράνε στολές με σπαθιά και έχουν μορφή γερόντων. Οι

Μωμόγεροι κάνουν αισθητή την παρουσία τους μέσα στις γιορτές γυρνώντας σε παρέες στους δρόμους των χωριών και λένε τα κάλαντα ή άλλα ευχετήρια. Όταν δύο παρέες συναντηθούν αυτοσχεδιάζουν έναν ψευτοπόλεμο και όποια ομάδα νικήσει ζητά την υποταγή της άλλης. Με αυτό το έθιμο επιδιώκεται η καλή τύχη για το νέο έτος!

Υπάρχουν πάνω από 50 διαφορετικές εκδοχές αυτού του λαϊκού δρωμένου, εκ των οποίων μια χαρακτηριστική συναντάμε στην Καστοριά και στην Κοζάνη, όπου εκεί ονομάζονται «Ραγκουτσάρια». Το έθιμο των Μωμόγερων καταχωρήθηκε το 2016, έπειτα από πρόταση του Υπουργείου Πολιτισμού, στον κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας (UNESCO).

Σπάσιμο ροδιού



Πηγή εικόνας: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=489622156504967&set=a.489622123171637>

Τα Χριστούγεννα διαδέχεται η Πρωτοχρονιά και ένα από τα πλέον εδραιωμένα έθιμα στον ελλαδικό χώρο είναι το σπάσιμο του ροδιού. Το ρόδι από τα πανάρχαια χρόνια θεωρείται «αερό» και συμβολίζει την αφθονία, τη γονιμότητα και την οικονομική ευημερία.

Σύμφωνα με την παράδοση, το πρωί της 1^{ης} Ιανουαρίου η οικογένεια πηγαίνει στην Εκκλησία να παρακολουθήσει την Λειτουργία του Μέγα Βασιλείου. Στην επιστροφή, ο νοικοκύρης του σπιτιού, συνήθως ο πατέρας, κρατεί στην τσέπη του ένα ρόδι, το οποίο έχει προηγουμένως λειτουργηθεί και ευλογηθεί. Εκείνος είναι που σπάει το ρόδι και κάνει το ποδαρικό για τον νέο χρόνο. Ακολουθείται, όμως, ειδικό τελετουργικό. Συγκεκριμένα, πρέπει να χτυπήσει το κουδούνι της εξωτερικής πόρτας και να μην την ανοίξει μόνος του με δικό του κλειδί γιατί το έθιμο επιτάσσει να είναι ο πρώτος που θα μπει στην οικία.

Αφού του ανοίξουν, ο νοικοκύρης εισέρχεται με το δεξί πόδι και σπάει το ρόδι ώστε να σκορπιστούν οι ρώγες του παντού μες το σπίτι, ενώ ταυτόχρονα εύχεται: «με υγεία, ευτυχία και χαρά το νέο έτος κι όσες ρώγες έχει το ρόδι, τόσες λίρες να έχει η τσέπη μας όλη τη χρονιά.» Τα νεαρά μέλη της οικογένειας, τότε, σπεύδουν να ελέγξουν αν οι ρώγες του φρούτου είναι κόκκινες και ώριμες γιατί σύμφωνα με την παράδοση, όσο τραγανές και γερές είναι οι ρώγες τόσο ευτυχισμένο και ευλογημένο θα είναι το νέο έτος.

Το ρόδι θεωρείται, από πολύ παλιά, καρπός της καλοτυχίας και το έθιμο αυτό αν και ξεκίνησε στην Πελοπόννησο, το συναντάμε σε διάφορες παραλλαγές σε όλη την ελληνική Επικράτεια.

Καλές γιορτές!

Εύχομαι το πνεύμα των Χριστουγέννων να γεμίσει τις καρδιές μας με αγάπη, γαλήνη και κατάνυξη!

Ελευθερία Κουράση

Τα νέα του Ποδηλατικού Συλλόγου Μάνδρας "West Coast"

Το Σάββατο 18 Νοεμβρίου στο 2^ο Δημοτικό της Μάνδρας ο Σύλλογος μας πραγματοποίησε αγώνα δεξιοτεχνίας. Τα παιδιά ανταποκρίθηκαν με χαρά και συμμετείχαν στον αγώνα με όρεξη και ευχάριστη διάθεση. Αφού έλαβαν τον απαραίτητο εξοπλισμό για την ασφαλεία τους, μπήκαν στην πίστα που δημιούργησε ο προπονητής μας **Αλέξανδρος Ηλιάδης**. Ο προπονητής του συλλόγου, σε ρόλο αλυτάρχη, κρατούσε το χρονόμετρο και τα παιδιά προσπαθούσαν να τερματίσουν την πίστα όσο πιο γρήγορα μπορούσαν, λαμβάνοντας έντονο χειροκρότημα από τους φίλους και τους γονείς τους που τα παρακολουθούσαν! Στη δράση παρευρέθηκε και η πρωταθλήτριά μας Αλεξάνδρα Αδάμ. Η παρουσία της κίνησε το ενδιαφέρον των μικρών για το άθλημα της ποδηλασίας. Στο τέλος της δράσης, τα παιδιά ζήτησαν με ενθουσιασμό να οργανώσουμε ξανά τέτοιου είδους αγώνες, γεγονός που μας χαροποιεί ιδιαίτερα και μας δίνει δύναμη να συνεχίσουμε το έργο μας. Παράλληλα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον **Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Μάνδρας** που ανταποκρίθηκε άμεσα στο κάλεσμά μας και φρόντισε να μη μας λείψει τίποτα.



Η αθλήτρια μας **Αδάμ Αλεξάνδρα** έχει ξεκινήσει την προετοιμασία της για την επόμενη αγωνιστική χρονιά θέτοντας νέους στόχους και ακόμη υψηλότερες επιδόσεις.

Η Αλεξάνδρα παρότι βρίσκεται στην προετοιμασία της συμμετείχε στο **HELLENIC XCC SERIES 2023 #3** που διοργάνωσε η **ΕΟΠ** σε συνεργασία με το **Π.Γ.Σ. Λάρισας**, τερματίζοντας στην πρώτη θέση.



Το **Σάββατο 28/10** έξι αθλητές της ομάδας μας έλαβαν μέρος στην **37^η Ανάβαση Υμηττού «Πολυχρόνια 2023»** που διοργάνωσαν ο **ΠΣ Κρόνος Νίκαιας & ΠΕΣΑ Αστέρας**.

Οι αθλητές μας αγωνιζόμενοι με ομαδικό πνεύμα συνεργάστηκαν για να επιτύχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Συγχαρητήρια σε όλους για την προσπάθειά τους



Το Σάββατο **21/10/2023** μια μικρή έκπληξη περίμενε τους μικρούς μας αθλητές αλλά και τους συμπολίτες μας που έπιναν τον καφέ τους στην **πλατεία Γκλιάτη της Μάνδρας**.

Η ομάδα μας στο πλαίσιο μιας σειράς δράσεων που θα πραγματοποιήσει για την αύξηση της ποδηλατικής κουλτούρας στον Δήμο μας και την ενίσχυση των ακαδημιών μας, αποφάσισε να μεταφέρει την πίστα προπόνησης **από την Κιάφα στην πλατεία Γκλιάτη**.

Την πίστα επιμελήθηκε ο προπονητής της ομάδας **Ηλιάδης Αλέξανδρος** και το αποτέλεσμα ενθουσίασε αθλητές και κοινό.

Αυτή ήταν η πρώτη εκδήλωση από ένα πλάνο δράσεων που θα κάνει η ομάδα μας για την γενικότερη καλλιέργεια της αθλητικής παιδείας στον Δήμο και ειδικότερα για τα οφέλη της ποδηλασίας.

Στο προσεχές διάστημα, θα ακολουθήσει ενημέρωση για τις υπόλοιπες δράσεις.

Όσοι επιθυμείτε να γίνετε μέλος της οικογένειάς μας μπορείτε να επικοινωνήσετε με τους υπεύθυνους ακαδημιών:

Ντάρδα Ηρακλή (694 547 3493)

Παγώνη Αναστάσιο (693 240 7262)



Τα νέα του Συλλόγου Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Μάνδρας-Ειδυλλίας "Πατέρας"

Κυριακή (01/10) διεξήχθη στον Δήμο Μαραθώνος ο «8^{ος} Ημιμαραθώνιος Μαραθώνας» υπό την αιγίδα του Δήμου Μαραθώνος, της ΚΕΔΜΑ και της Περιφέρειας Αττικής.

Ο Σύλλογος μας συμμετείχε υποστηρίζοντας με 11 Εθελοντές τους αδερφούς μας **Πυροσβεστικό Σώμα Εθελοντών Ν. Βουτζά - Προβαλίνθου**.

Στην διεξαγωγή συμμετείχαν επίσης και οι Σύλλογος Στρατιωτικού Αθλητισμού Εφέδρων ΣΣΑΕ/ΜΡΦ και **Σωματείο Εθελοντών Δασοπυροσβεστών Μαραθώνα**.

Για ακόμη μια χρονία το ΠΥ.Σ.ΕΘ. υποστήριξε την διεξαγωγή του Ημιμαραθωνίου με αποστολή 30 Εθελοντών στο σύνολο.



Ευχαριστούμε από καρδιάς την **WW Greece** και την επιστημονική της ομάδα για την ανταπόκριση και το έργο που κάνουν στη πολύπαθη περιοχή μας.

Οι **εθελοντές** του **ΣΕΠΠΜΕ ΠΑΤΕΡΑΣ** είναι στη διάθεση των ειδικών, στην προσπάθεια που γίνεται για την προστασία και την αναγέννηση του δασικού μας οικοσυστήματος.



Ο καθένας από εμάς, έχει συνδέσει τα Χριστούγεννα με κάτι διαφορετικό. Για κάποιους, είναι η εποχή των εκπλήξεων ενώ για κάποιους άλλους, είναι η εποχή όπου κυριαρχούν τα χαμόγελα, τα δώρα και η ευθυμία. Όλοι όμως έχουμε μια κοινή εμπειρία, τα εορταστικά τραπέζια με τους αγαπημένους μας ανθρώπους.

Με αυτή την εμπειρία ως αφετηρία, ξεκινήσαμε δειλά-δειλά την πρώτη μας χριστουγεννιάτικη δράση «**Τσάντα Αλληλεγγύης**». Ο σκοπός ήταν ένας και ουσιαστικός, να μην αφήσουμε καμία οικογένεια χωρίς τα απαραίτητα αγαθά για το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι, καμία οικογένεια να αισθανθεί μόνη.

Με τη συμβολή εθελοντών και φίλων του **ΣΕΠΠΜΕ ΠΑΤΕΡΑΣ**, καταφέραμε να συγκεντρώσουμε και να παραδώσουμε **25 «Τσάντες Αλληλεγγύης»**. Κάθε μία από τις οποίες περιέχει:

- 1 λίτρο παρθένο ελαιόλαδο
- 1 κουτί μελομακάρονα
- 4 τμχ αλεύρι γενικής χρήσης
- 4 τμχ μακαρόνια Νο6
- 4 τμχ κριθάρι
- 4 τμχ ρύζι
- 4 τμχ πένες
- 4 τμχ σάλτσα ντομάτας
- 2 τμχ ζάχαρη



Τίποτα από όλα αυτά δεν θα ήταν το ίδιο, χωρίς εκείνους που στήριξαν και πίστεψαν αυτή τη πρωτοβουλία. Εκφράζουμε τις βαθιές μας ευχαριστίες στο **Κέντρο Αγάπης Ελευσίνας - Φιλική Φωλιά** που ανταποκρίθηκε στο κάλεσμά μας και μαζί με τα παιδιά επιμελήθηκε τις Χριστουγεννιάτικες κάρτες που συνόδευσαν τις τσάντες. Επίσης ευχαριστούμε θερμά το κατάστημα **ΑΒ Βασιλόπουλος Μάνδρας** καθώς και όλους εκείνους που συνεισέφεραν με κάθε τρόπο.

**Να θυμάστε ότι τα Χριστούγεννα τα κρύβουμε μέσα μας!
Καλά Χριστούγεννα με υγεία,
αγάπη και εθελοντισμό!
Χρόνια Πολλά!**

